

symbiose en autonomie

Een weg uit
symbiosetrauma en
destructieve afhankelijkheid

Traumaopstellingen als
nieuwe benadering

Franz Ruppert

Symbiose en Autonomie

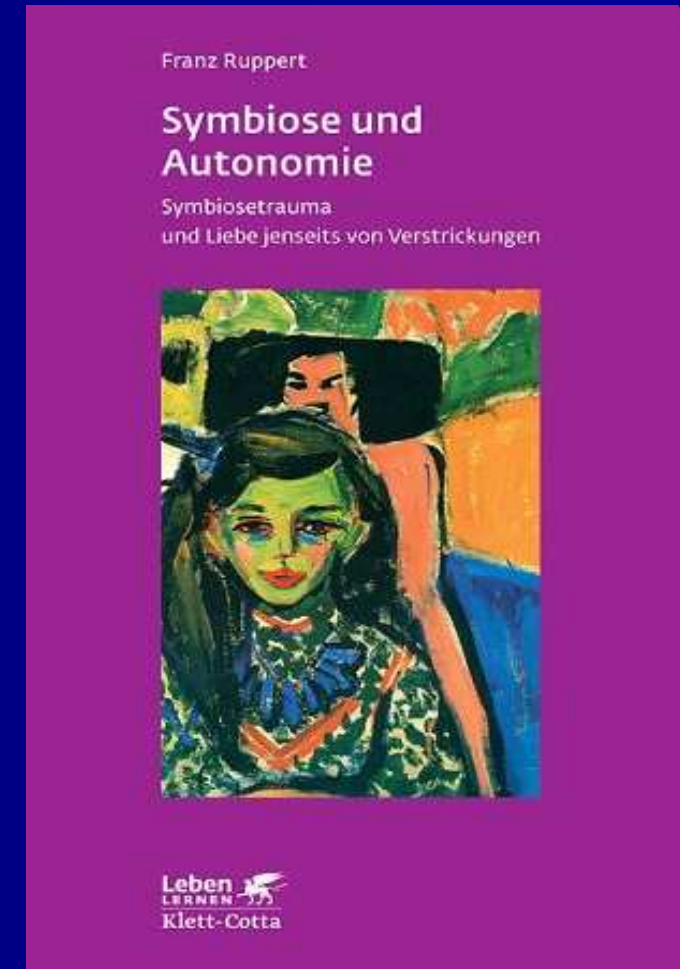
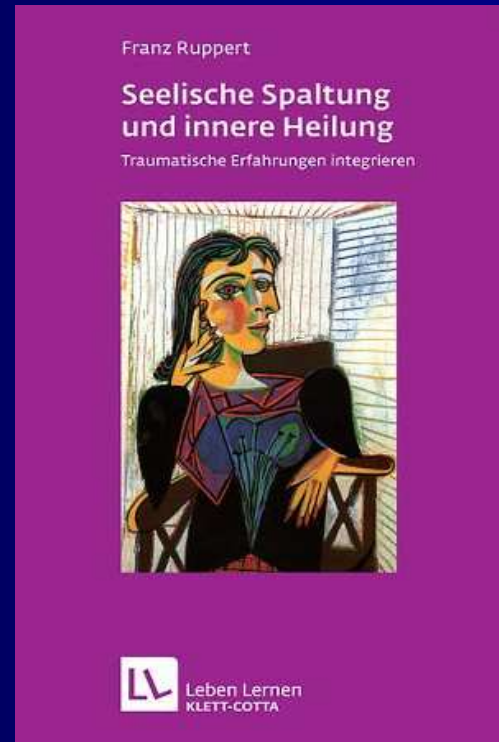
Symbiosetrauma
en
Liefde voorbij de
verstrikkingen

Baarn, 5 november 2010

www.franz-ruppert.de

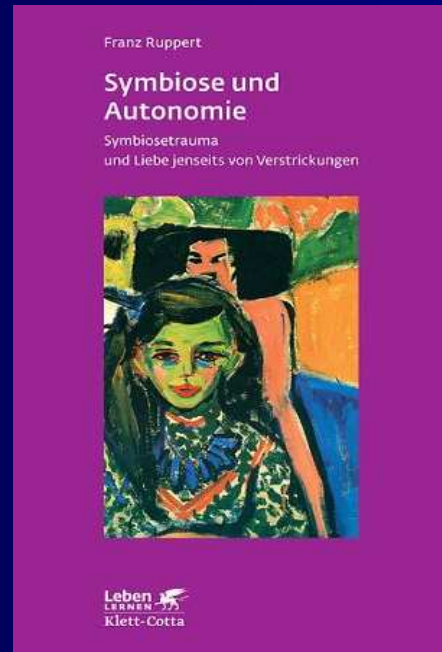
Serie *Leben Lernen* bij Klett-Cotta

Nieuw in september 2010

Nederlandse uitgave bij Akasha

Nieuw in november 2010

Symbiose = samenleven

- van twee
verschillende
soorten
- binnen een soort

**Universeel
natuurprincipe**

Mensen als nestblijvers en kuddedieren hebben ...

- angst voor alleen zijn
- behoefte aan exclusieve binding
- verlangen naar saamhorigheid
- spontaan meeleven met anderen (spiegelneuronen ...)
- bereidheid om eigen behoeften ondergeschikt te maken aan de belangen van de groep waartoe zij behoren

...

Symbiotische oerbehoeften

- gevoed worden
- verwarmd worden
- lichamelijk contact
- vastgehouden worden
- oogcontact
- gezien worden
- begrepen worden
- geholpen worden
- ondersteuning krijgen
- saamhorigheid en er bij horen

De eerste levenservaring van een mens....

...is de symbiose met zijn moeder

Ieder kind is tweevoudig symbiotisch verweven met zijn moeder

passief: de zielskwaliteiten van de moeder drukken hun stempel op de basisstructuur van de ziel van het kind.

actief: het kind houdt zich vast aan zijn moeder en probeert de moeder houvast te geven en haar te helpen.

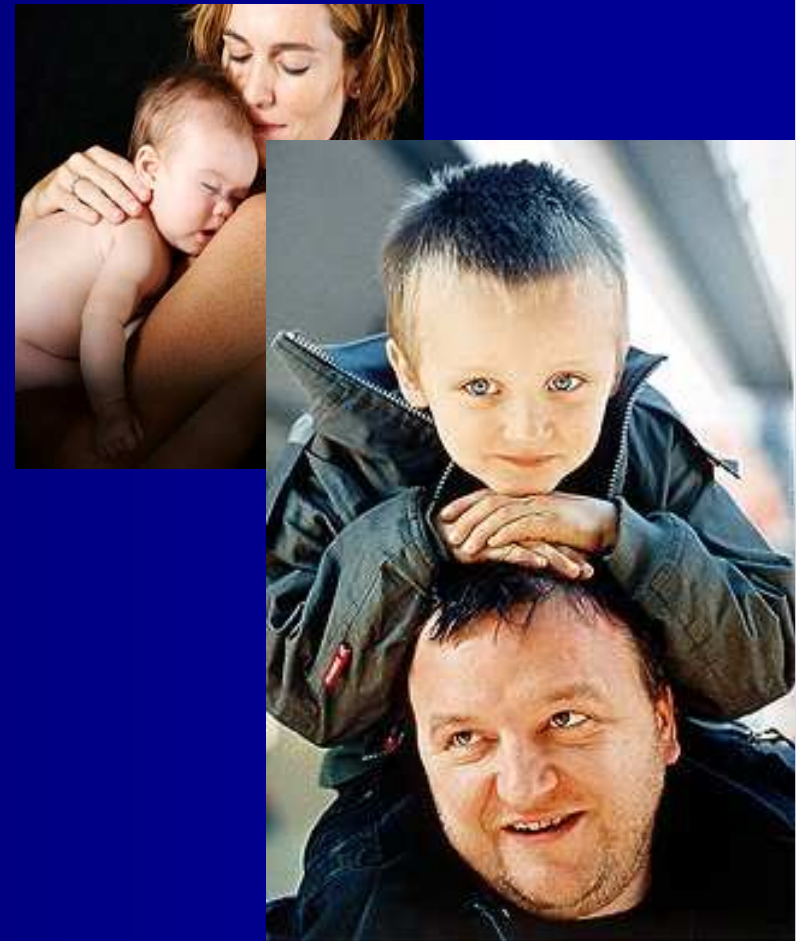

**De hechtingsliefde
van een kind voor
zijn moeder is de
sterkste kracht in
de ziel**

Hoe komt een gezonde psychische ontwikkeling tot stand?

Kinderlijke symbiotische behoeften aan warmte, geborgenheid, houvast, liefde en lidmaatschap worden bevredigd.

Het streven van een kind naar zelfstandigheid wordt bevorderd.

Autonomie

- onafhankelijkheid
- zelfstandigheid
- zelfvertrouwen
- tevredenheid met zichzelf
- eigen verantwoordelijkheid
- eigener innerlijke ruimte

Vormen van symbiose

constructief

gelijkwaardigheid

geven en nemen zijn in balans

liefde en empathie
overheersen

mogelijkheid om
relaties te beëindigen

destructief

dominantie en
onderwerping

uitbuiting

angst en agressie
overheersen

verbod om relaties te
beëindigen

Werkelijke autonomie of schijnautonomie

zelfstandigheid in de
relatie

het aannemen van
hulp, indien nodig

vertrouwen hebben
in anderen

realistische zelf-
inschatting

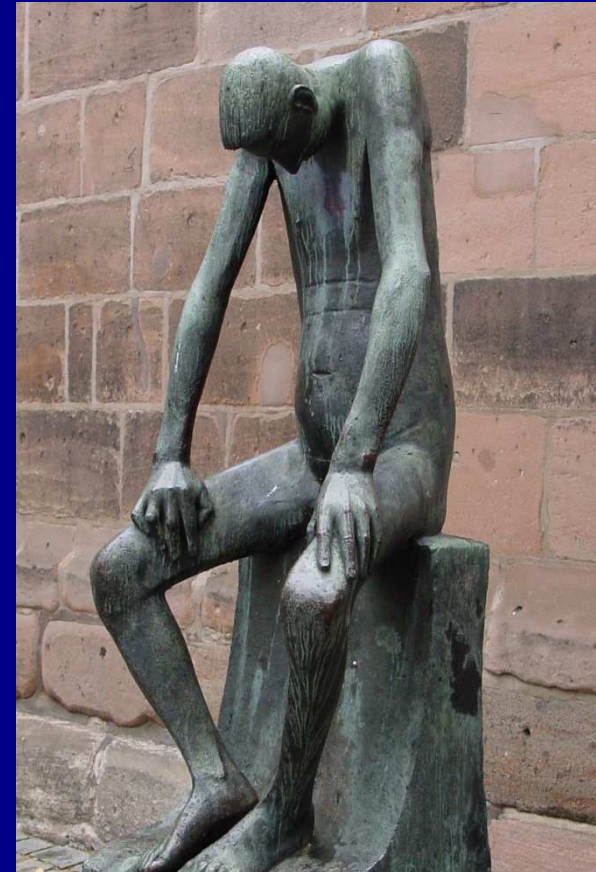
zich isoleren en zich
terugtrekken

angst voor
afhankelijkheid

basaal wantrouwen

zelfoverschatting

**Trauma's vormen de
hoofdoorzaak van
destructieve
symbiotische relaties
en van het
ontwikkelen van
schijnautonomie.**

Een ervaring wordt een trauma

... wanneer wij zelf of anderen **in levensgevaar verkeren** en **hulpeloos** en **machteloos** zijn.

Soorten psychisch trauma die goed zijn af te grenzen

Existentieel trauma
(bijvoorbeeld een ernstig ongeluk)

Verliestrauma
(bijvoorbeeld de dood van een geliefd persoon)

Psychisch trauma dat complex is en moeilijk valt af te grenzen

Bindingstrauma

(Afhankelijkheid van een persoon, waarmee men psychisch is verbonden en door wie men wordt afgewezen)

Bindingssysteemtrauma

(bijvoorbeeld misbruik, moord, incest in een familiesysteem dat door trauma wordt beheerst)

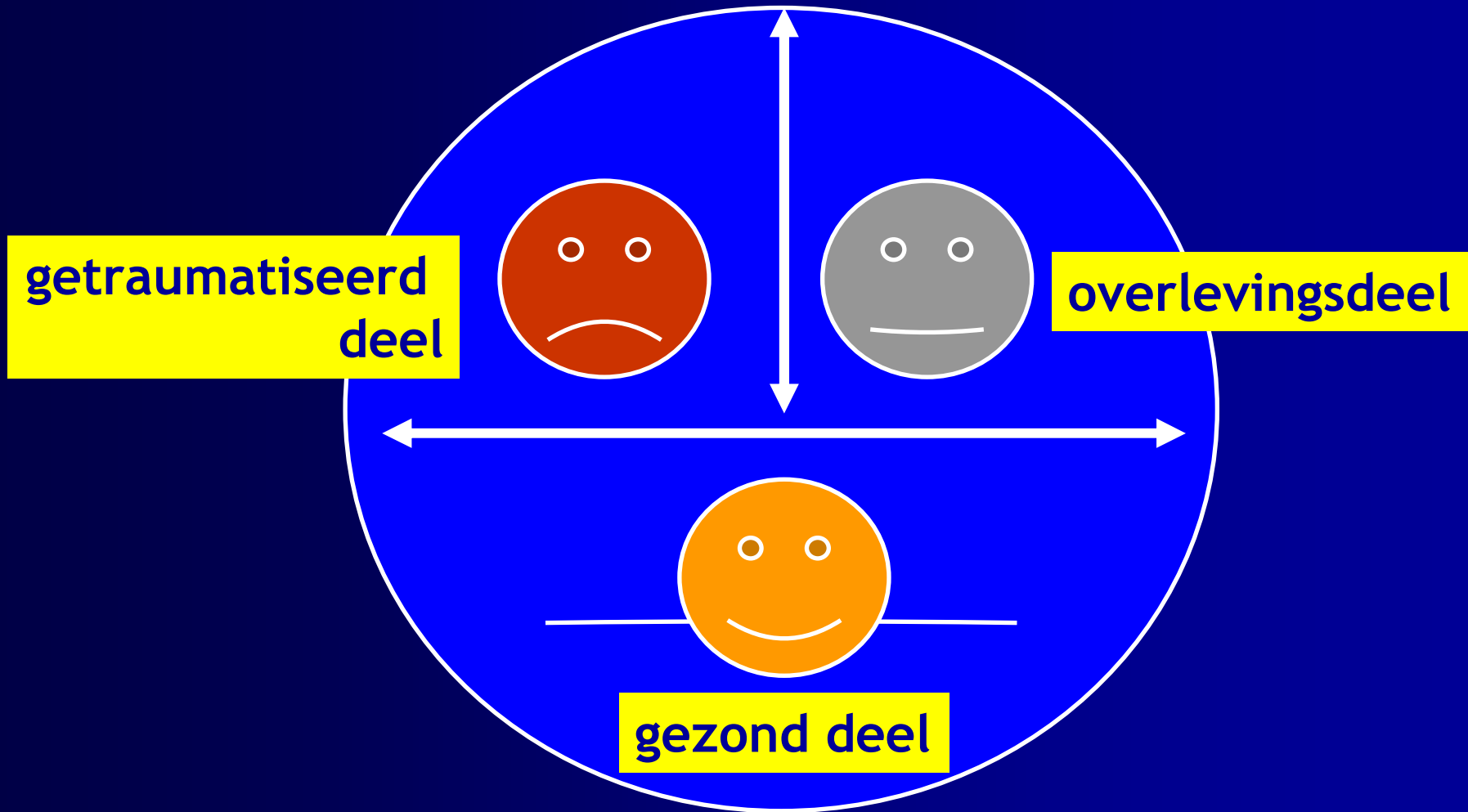
Het trauma-noodmechanisme bestaat uit:

verstarren,
bevriezen,
dissocieren en
opsplitsen van de
persoonlijkheid.

Het stelt het overleven
veilig.

Splitsing van de ziel na een traumatische ervaring

Kenmerken van gezonde delen

- vaardigheid de realiteit open waar te nemen
- vaardigheid passend uitdrukking te geven aan gevoelens
- vertrouwen in andere mensen
- vaardigheid emotionele hechting op te bouwen
- volwassen omgang met seksualiteit
- zelfliefde
- bereidheid te reflecteren op het eigen handelen
- bereidheid passende verantwoordelijkheid te nemen
- de wil helderheid en waarheid te kennen
- hoop op goede oplossingen voor problemen

Kenmerken van getraumatiseerde delen

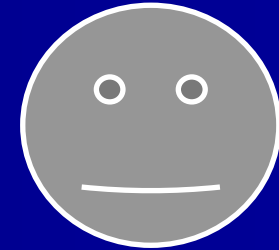

- Slaan de negatieve herinneringen aan het trauma op
- Blijven stilstaan op de leeftijd van het moment waarop het trauma plaatsvond
- Zoeken nog altijd een uitweg uit het trauma
- Kunnen plotseling worden „getriggerd“

Kenmerken van overlevingsdelen

- stellen het overleven veilig, in en na de traumasituatie
- zijn de bewakers van de splitsing in de ziel
- zijn gevangen in het heden
- verdringen en ontkennen het trauma
- vermijden herinneringen aan het trauma
- negeren en leiden af
- controleren de getraumatiseerde delen
- controleren andere mensen
- zoeken compensatie
- wekken illusies
- zijn onderworpen en latent agressief
- schuiven eigen traumagevoelens af op anderen
- veroorzaken nieuwe afsplitsingen

Het symbiosetrauma...

...is in veel gevallen de **oorspronkelijke traumatische ervaring** van een mens.

Als kind is hij hulpeloos en machteloos om een stabiel, veilig, geborgenheid gevend emotioneel contact met zijn getraumatiseerde moeder op te bouwen.

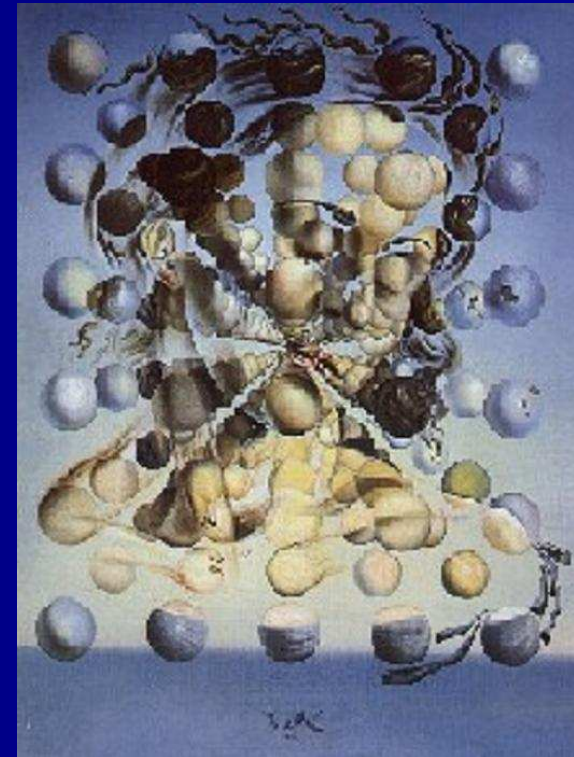

Trauma en hechting

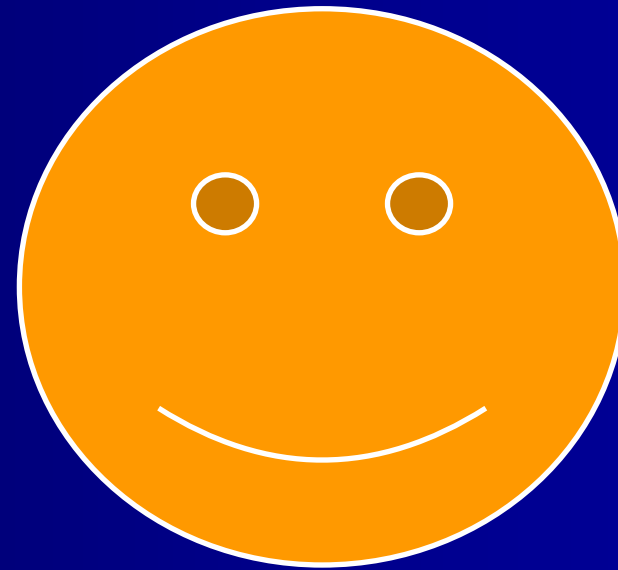
Traumatische ervaringen beïnvloeden in hoge mate het vermogen van een mens zich te hechten.

Moeders en vaders kunnen zich niet openstellen voor het emotionele contact met hun kind, omdat zij bang zijn voor het contact met hun eigen getraumatiseerde delen.

Gezonde zieleleden bij een kind

- eigen levenskracht
- eigen wil om te leven
- gezonde oerbehoefden
- plezier in bewegen
- plezier in spelen
- plezier in leren
- ...

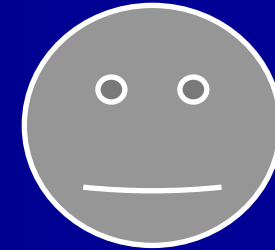
Kenmerken van getraumatiseerde delen bij een symbiosetrauma

- vertwijfeling dat er geen liefde van de moeder / ouders beschikbaar is
- gevoelens van verlatenheid en eenzaamheid
- doodsangst
- onderdrukte woede
- onderdrukt verdriet
- tendens tot zelfopgave en extreem terugtrekken

Kenmerken van overlevingsdelen bij een symbiosetrauma

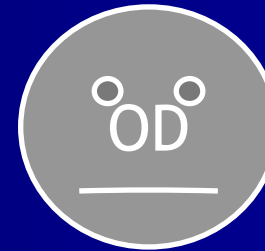
- Aanhoudende inspanningen om contact te krijgen met de ouders
- Idealiseren van de moeder / vader
- Identificatie met de overlevingsmechanismen van de ouders
- Versmelting met de getraumatiseerde delen van de ouders
- Verdringen en ontkennen van het eigen trauma

Enkele kenmerken van symbiotische verstriking

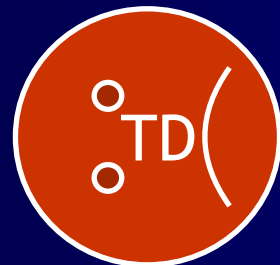
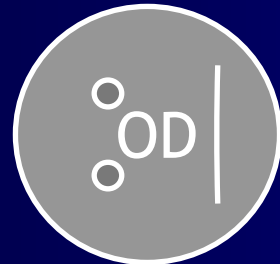
- angstig vastklampen
- druk opbouwen door verwachtingen
- oordeel en afkeuring
- elkaar wederzijds niet begrijpen
- veranderingen verwachten van anderen
- woede, haat, geweld in de relatie
- liefdesillusies

Relatievormen

Persoon A

Persoon B

GD/GD	GD/OD	GD/TD
GD/OD	OD/OD	OD/TD
GD/TD	OD/TD	TD/TD

Gevolgen van Symbiosetrauma

- Er kan geen onderscheid gemaakt worden tussen eigen en overgenomen gevoelens
- Leven met een niet-eigen identiteit
- Levenslange symbiotische verstriking met de ouders
- Symbiotische verstrikingen in andere intieme relaties
- Psychische stoornissen zoals hyperactiviteit, depressie, verslaving, psychose

Stappen naar bevrijding uit een Symbiosetrauma

- versterken van de eigen wil
- realiteit en illusie leren onderscheiden
- eigen gevoelens leren onderscheiden van overgenomen gevoelens
- zich vrij maken uit symbiotisch verstrikte bindingen
- eigen trauma's erkennen
- niemand meer willen redden
- noch slachtoffer noch dader willen zijn
- verlangen naar het hebben van gezonde relaties

Belangrijk om in psychotherapie te onderscheiden:

Eigen afgesplitste persoonlijkheidsdelen **aannemen.**

De in symbiotische verstrikingen overgenomen gevoelstoestanden **loslaten.**

Het „Opstellen van het Verlangen“

- Ondersteunt de autonomie-ontwikkeling
- maakt symbiotische illusies zichtbaar
- beperkt het risico van hertraumatisering in de therapie
- begeleidt de integratieprocessen van de ziel
- bevordert de Liefde voorbij de Verstrikkingen

Vertaling Interakt, Margriet Wentink

© Prof. Dr. Franz Ruppert

Literatuur

Franz Ruppert (2003). Verwirrte Seelen. Der verborgene Sinn von Psychosen. München: Kösel Verlag.

Franz Ruppert (2005). Trauma, Bindung und Familienstellen. Stuttgart: Klett-Cotta Verlag.

Franz Ruppert (2007). Seelische Spaltung und innere Heilung. Stuttgart: Klett-Cotta Verlag.

Franz Ruppert (2010). Symbiose und Autonomie. Symbiosetrauma und Liebe jenseits von Verstrickungen. Stuttgart: Klett-Cotta Verlag.

Franz Ruppert (2008). **De verborgen boodschap van psychische stoornissen**. Eeserveen: Uitgeverij Akasha.

Franz Ruppert (2010). **Symbiose en autonomie**. Eeserveen: Uitgeverij Akasha.